

KOMPOSITÖREN

Detta informationsblad sammanställs och distribueras av Kompositavdelningen inom Plast- och Kemibranscherna

1-98

Ordföranden har ordet:

Bäste medlem!

Ett år går fort och det är återigen dags för vår årliga konferens. I år kommer Sverige att arrangera Skandinaviska Kompositdagarna med deltagare från Sverige, Norge, Danmark och förhoppningsvis Finland. Mer information kommer inom kort med en separat inbjudan. En nyhet för året är att vi i samband med konferensen arrangerar en "miniutställning" där företag har möjlighet att informera om sina produkter.

Regelverket inom EU ställer till problem för oss. Det kommer med jämna mellanrum nya direktiv som berör oss inom AP-branschen. De senaste direktiven gäller tankar, rör, glasgloos och material som kommer i kontakt med dricksvatten. Är vi inte på alerten och besvarar dessa direktiv, finns det chans att AP kan förbjudas som material i dessa produkter. Vem skall besvara dessa direktiv? Varje enskilt företag eller Kompositavdelningen?

Under hösten kommer vi att erbjuda alla svenska AP-företag som inte är medlemmar eller inte har varit medlemmar i Kompositavdelningen ett provmedlemskap i vår branschförening. Kostnaden för provmedlemskapet är kr 750. Du har då möjlighet att under kommande år erhålla information från oss och fundera över ett fortsatt medlemskap. Kanske inte minst med tanke på kommande EU-direktiv.

Vi ses på konferensen i höst.

Hälsningar
Clas Åke Johansson
Ordförande i Kompositavdelningen

NORDISKA AP-DAGAR - VI TRÄFFAS I GÖTEBORG

I år ersätts vår årliga höstkonferens med en Nordisk konferens, NORDISKA AP-DAGAR, där kollegor från Norge, Danmark och Finland kommer att delta.

Årets konferens och årsmöte i Kompositavdelningen kommer att hållas på **Scandic Crown Hotell i Göteborg den 18 -19 november.**

Hotellet erbjuder en inspirerande miljö och är centralt beläget med närhet till flygbussar, tåg och färjor och de stora trafiklederna. För den som önskar finns tillgång till bastu, pool och gym.

Vi kan lova ett både lärorikt och intressant program med föredragshållare från både Sverige och våra grannländer. Ett studiebesök på Volvo är inbokat på torsdagen för dem som önskar.

Håll utkik efter inbjudan.

LINK blir rikstäckande

Teknikrådgivningsprojektet LINK som drivs i samverkan mellan Plast- och Kemi-branscherna, Sveriges Verkstadsindustrier och Grafiska Företagens Förbund har genomgått en utvärdering.

Resultatet i sin helhet är mycket uppmuntran-
de och bildar nu grunden för en vidareutveck-
ling och expansion av LINK-konceptet.

Under pilotfasen riktades ca 140 teknikfrå-
gor till helpdesk, vilket i sin tur resulterade i
att 270 frågor länkades vidare till olika teknik-
resurser. I så gott som samtliga fall fick före-
tagen ett svar på sin förfrågan antingen via
helpdesk eller direkt från teknikresursen.

En uppföljning har gjorts som visar att pilotfö-
retagen som medverkat överlag är mycket
nöjda med den hjälp som förmedlats via
LINK/helpdesk. De 18 medverkande teknik-
resurserna anser också att LINK gett en posi-
tiv erfarenhet när det gäller att på ett effektivt
sätt arbeta med de mindre företagen som
kunder. Pilotprojektet har gett en ovärderlig
kunskap om hela tekniköverföringsproces-
sen. Hur man rätt fångar upp och formulerar
frågeställningarna, hur man snabbt engage-
rar rätt teknikresurs och hur man på bästa
sätt lämnar ett svar till kundföretaget.

Mot bakgrund av den positiva erfarenhet som
pilotprojektet gett har branschorganisationer-
na beslutat att, på samma villkor som tidiga-
re, dvs utan kostnad för företagen, återigen
öppna helpdesk. De pilotföretag som finns
registrerade kan därmed återigen ställa frå-
gor till helpdesk.

Departementet satsar på LINK

Under sommaren har ett mycket glädjande
besked om LINKs framtid kommit från
Närings-och Handelsdepartementet.

Departementet har beslutat att tillsammans
med branschorganisationerna stötta en lång-
siktig utveckling av LINK. Målsättningen är
att under tre år vidareutveckla LINK till ett
rikstäckande system som kan nås av alla
företag.

Mer information hittar Ni på LINKs hemsida:
<http://link.combra.se>. Det går också bra att
kontakta Plast- och Kemibranschernas kansli
för mer information hur man använder LINK.

Länk till Ditt företag från våra hem- sidor

Möjlighet finns att erhålla en länk från kompo-
sitavdelningens medlemsregister till Ditt före-
tags egna hemsidor. Du hittar medlemsregis-
tret på adressen:

<http://www.plastkemi.se/komposit>

Meddela kansliet adressen till Ditt företags
hemsidor så ordnar vi resten.

När vi talar om nätet

**Knappa in er på <http://plast-kemi.se> och klicka på avdelningar och
grupper. Kompositavdelningens medlemmar har i flera fall länkat in sig bra**

Ett veckobrev

är tillgängligt för varje medlemsföretag som inkommer med e-mail-adress. Veckobrevet är lättläst, man behö-
ver ju bara skumma överrubrikerna för att se om det finns något av intresse. Vi brukar få in flera länkar och
det går att beställa en fördjupad information. Meddela Susann Löwgren Din adress och Du får brevet. Faxe
per 08-4121 45 26 eller maila [susann.loewgren @plast-kemi.se](mailto:susann.loewgren@plast-kemi.se)

Ryds satsar på vakuumenteknik ...

Ryds Båtindustri AB har under året satsat på att utveckla en sluten tillverkningsteknik för sina båtskrov. Detta har man gjort tillsammans med kompositinstitutet SICOMP och resultatet har blivit ett vakuuminjiceringskoncept där honformen täcks av ett halvstyvt skal. Endast vakuum används för att låsa verktygshalvorna samt för att fylla formen. Hela processen kan köras vid rumstemperatur och styrenavgången är i det närmaste obefintlig.

I praktiken går tillverkningen till så att man placerar färdigskuren armering i honformen. Distansmaterial, i detta fall Divinycell, för akterspegeln sätts på plats mellan armeringarna. Därefter sluts verktyget med hjälp av vakuum och polyestern släpps in. Formfyllnaden kan överblickas genom den transparenta övre verktygshalvan. När den förutbestämda mängden harts injicerats, bryts tillflödet och skrovet får härda innan formen öppnas.

Med start i november kommer tekniken att användas i Ryds 510-skrov. Det skrovet

används till fem modeller och närmare 450 skrov per år. - Vi satte igång i februari i år med att prova ut en fungerande teknik tillsammans med SICOMP. Med de lyckade produktionstester som gjorts räknar vi med att kunna köra två skrov per form och arbetsdag, säger Bo Köllerfors, VD, Ryds Båtindustri.

Miljön är den starkaste drivkraften att gå över till sluten tillverkningsteknik. Kostnaden är vanligen bromsen för att klara en övergång och ersätta sprutning i konventionella formverktyg. I Ryds fall har man bekostat utvecklingen av det nya konceptet med egna medel. Förutom miljövinsten ser man den högre och jämnare kvalitet på produkterna som den nya tekniken ger som positiv drivkraft. Materialen som används är dyrare liksom formverktygen, då konceptet jämförs med sprutning. I gengäld ger den markant ökade hållfastheten i laminaten och den jämnare kvaliteten möjligheter att minska godstjocklekar och fortfarande göra starkare båtar än tidigare. Dessutom minskar mängden spill. Totalt sett beräknas de nya injicerade båtarna produceras till en merkostnad av 2-3 % i jämförelse med sprutade båtar.

Utvecklingsarbete på Rydsfabriken. Till vänster ses Lars Lindqvist, projektledare för den nya tekniken på Ryds. Den torra armeringen görs i ordning för att injiceras under ett vakuumtätt skal.

ADRESER **Styrelsen AP**

Clas-Åke Johansson, ordf.

Aplicator AB
Metallvägen
435 33 MÖLNLYCKE
Tel 031-88 30 10
Fax 031-88 06 79
e-mail: aplicat2@algonet.se

Mårten Blikstad

Sonoform AB
Box 338
573 24 TRANÅS
Tel 0140-38 48 00
Fax 0140-38 48 10
e-mail: mb@sonoform.se

Björn Brorsson

Divinycell Sverige AB
Box 201
312 22 LAHOLM
Tel 0430-163 00
Fax 0430-163 95
e-mail: bjorn.brorsson@divinycell.se

Gilbert Forsberg

Reichhold Sverige AB
Box 266
421 33 VÄSTRA FRÖLUNDA
Tel 031-69 63 00
Fax 031-69 19 62
e-mail: gilbert.forsberg@swipnet.se

Roger Lundström

AB Skellefteå Plastcisterner
Box 8
934 21 KÅGE
Tel 0910-72 04 10
Fax 0910-72 01 81
e-mail: pto@swipnet.se

Lars Perbo

Faiber Plast AB
Box 2101
511 02 SKENE
Tel 0320-429 90
Fax 0320-429 92
e-mail: lars.perbo@faiber.se

Joakim Pettersson

Sicomp
Box 271
941 26 PITEÅ
Tel 0911-744 00
Fax 0911-744 99
e-mail: joakim.pettersson@sicomp.se

Peter Pien

Plast- och kemibranscherna
Box 105
101 22 STOCKHOLM
Tel 08-402 13 66 (direkt)
Fax 08-411 45 26
e-mail: peter.pien@plast-kemi.se

KORT- NYHETER

AP-rör

Grundaren av AP-rörföretaget Hobas, Börge Carlström, erhöll i år det Nordiska Plaströrpriset vid VA-mässan i Stockholm.

Motiveringen till priset är att han ses som "innovatören och exploatören till det glasfiberarmerade plaströret". Tillverkningen startade för mer än 40 år sedan vid dåvarande Höganäsbolaget. Huvudkontoret ligger numera i Basel, Schweiz, fast Börge Carlström har flyttat hem till Strandbaden utanför Helsingborg.

Försäkringar

Försäkringsbolaget Säkra Skog & Rosén har utformat en speciell försäkring för medlemmarna i Plast- och Kemibranschernas Kompositavdelning. Hittills har tio medlemmar sänt in intresseanmälan. Sex har fått offert och fyra har accepterat.

Anledningen har varit bättre försäkringsskydd och förmånlig premie. Företaget efterlyser fler intresseanmälningar från medlemsföretagen. Det är kostnadsfritt att få en offert.

Tillstånd

Den nya miljöbalken kommer att innebära vissa förändringar i krav och procedurer beträffande tillstånd. Miljösanktionsavgift på upp till en miljon kronor exempelvis för verksamhet som bedrivs utan erforderligt tillstånd, och nya prövningsmyndigheter, fem miljödömsstolar och en särskild miljöprövningsdelegation hos varje länsstyrelse.

Denna utgåva av Kompositören är sponsrad av Sonoform AB.

Miljöstyrningssystem underlättar

till exempel den Handbok i miljöledning som Plast- och Kemibranscherna har tagit fram i samarbete med NUTEK. Det kostar bara kr 800:- för en handbok, en pärm med mallar och checklistor, exempel på miljöpolicy etc samt en diskett ur vilken mallar och checklistor kan framställas. Miljöpraktikan ger en god grund för en senare certifiering enligt EMAS eller ISO. Beställer den gör man hos NUTEK förlag, fax 08-681 92 05. Glöm ej att ange att de gäller Miljöpraktikan för plast- och kemiföretag.

Forskningsinstitutet

omorganiserar för närvarande. IFP, Institutet för Fiber- och Polymerteknologi fick i veckan en ny intressentförening. IFP är en sammanslagning av de tidigare PGI och Textilforskningsinstitutet. Plastintressenterna har en mindre del av institutets verksamhet i Mölndal.

CFA-konferensen i USA

Den 21 till den 24 oktober har Composites Fabricators Association (CFA) sin årliga konferens i San Antonio, Texas, USA. Program finns på kansliet. Samtidigt meddelas att kontaktpersonen på CFA sedan många år, Joe MacDermot, hastigt avlidit. Vi har framfört vårt beklagande.

**För ytterligare information
om våra kortnyheter
faxa eller ring till
Peter Pien**

Telefon 08 - 402 13 66

Telefax 08 - 411 45 26
